

PRISGUIDE 2005

INGE LENNMARK **Dykeri & Undervattensfoto**

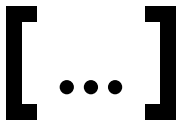
Adress:

Hörnet
740 30 BJÖRKLINGE
Sweden

Telefon:

Tel 018-37 30 39
Fax 018-37 30 49
GSM 070-207 29 17

www.lennmark.se - inge@lennmark.se

FÖRORD

OFTA UTGÖR FOTOGRAFERINGSARVODET och publiceringsersättningen en mycket liten del av tidningens, broschyrens, annonsens totala kostnad - men det bilderna åstadkommer är avgörande för hur nyheten, informationen, upplevelsen, budskapet når fram.

BRA BILDER ÄR ALLTID LÖNSAMMA. Det vet alla som arbetar professionellt med media och visuell kommunikation. Det må gälla redaktörer, redigerare, bokförläggare, informatörer, marknadschefer, reklamchefer, art directors och alla andra som på något sätt har med beställarrollen att göra.

VANA BILDBESTÄLLARE vet att det vid all kommunikation krävs en särskild kunskap och förmåga att åskådliggöra, tydliggöra och fånga betraktaren så att budskapet blir kristallklart. Den kunskapen har fotografer. Vår önskan är att den utnyttjas bättre!

JU TIDIGARE fotografen kommer in som visuell samarbetspartner, desto större uppmärksamhet och effekt kommer ut av bilderna.

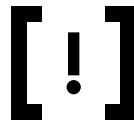
DEN DIGITALA TEKNIKEN kräver omfattande investeringar i kunskap och utrustning men gör att fotografen kan leverera bilder optimerade för det media de ska publiceras i. Det är en trygghet både för fotograf och beställare.

FÖR BILDBESTÄLLARE SOM VILL VETA MER om den fotografiska kommunikationens möjligheter, om digital bildhantering och om vilka lagar och regler som gäller för bildpublicering ställer SFF gärna upp med föredrag/workshops. Allt för att stärka det nödvändiga samarbetet mellan fotograf och beställare och för att nå upp till de gemensamt ställda målen.

Kontakta oss!

Åke Sandström,
ordförande i SFF

DET HÄR GÖR SFF!

SFF ÄR SVERIGES ÄLDSTA OCH STÖRSTA organisation för yrkesfotografer. SFF bildades 1895 och har över 2 000 medlemmar inom fotografins olika områden: reklam, reportage, mode, porträtt, konst, industri, natur ...

VÅR FRÄMSTA UPPGIFT är att stärka och utveckla yrkesvillkoren. Verksamheten är omfattande och innefattar allt från rådgivning om priser, avtal och villkor till lobby- och remissarbete mot departement och myndigheter i frågor som rör fotografer och bildmedia.

SOM MEDLEM I SFF kan man bland annat teckna förmånliga försäkringar, ta del av förbundets utbildnings- och programverksamhet, få gratis marknadsplats i *Fotografguiden*, få *Fotografisk tidskrift*, nyhetsbrevet *SFF-nytt* och en innehållsrik medlemspärm samt möjlighet att söka SFFs olika stipendier.

SFF HAR ETT NÄRA SAMARBETE med andra branschorganisationer och har egna representanter i Bonus Presskopia (en upphovsrättslig samorganisation), Copyswede (konstnärorganisationernas förhandlingskartell för bevakning av upphovsrätt i nya media), KLYS (Konstnärliga och litterära yrkesutövares arbetsnämnd), Sveriges författarfond, Bildkonstnärnfonden, Konstnärnämnden samt i olika utbildnings- och stipendienämnder.

VILL DU VETA MER?

Kontakta SFFs ordförande eller kansli:

Catharina Ekdahl,
förbundsjurist

Birgitta Karlsson,
förbundssekreterare

Marianne Malmqvist,
medlems- och prenumerationsregistret

Gun Pehrson,
ekonomi

TEL VÄXEL 08-702 03 45

FAX 08-641 22 10

E-POST sff@sfoto.se

[B]

ATT TÄNKA PÅ FÖR BILDKÖPAREN

VID UPPDRAGSFOTOGRAFERING

FÖR ATT FÅ ÖNSKAD BILD måste bildköparen göra tydligt för fotografen vad bilden ska förmedla, hur och i vilket sammanhang den ska användas och övriga förutsättningar. Fotografen behöver tid för att söka lösningar och resurser för att genomföra bildidén. Tiden är ofta den begränsande faktorn. För ett bra resultat, planera fotograferingen i god tid!

TID ÄR PENGAR. En bra bild kostar ibland mycket pengar. Men en bra bild för rätt ändamål och vid rätt tid bidrar ofta med värden som inte kan översättas i pengar.

IBLAND MISSUPPFATTAS fotografens prissättning, särskilt av ovana bildköpare. Ett dagsarvode kan tyckas orimligt högt, men det är sällan som ens hälften av en heltidsanställds årsarbetstid kan debiteras på kund.

Precis som för andra självständiga konsulter måste övrig oersatt tid användas till vidareutbildning, testning av material, programvaror och utrustning, administration av det egna företaget mm.

Till skillnad mot många konsulter har fotografen också höga kostnader för lokal och utrustning. Bland annat kräver den digitala tekniken tunga, årliga nyinvesteringar.

Fotografens särskilda specialitet eller skicklighet och fotograferingens svårighetsgrad påverkar också arvodet.

DET SOM INGÅR I DET TOTALA FOTOGRAFERINGSPRISET är ersättning dels för produktion – arvode, material, utlägg – dels för rätten att använda bilden på det sätt och i den omfattning som överenskommits. Ibland är ersättningen för användningsrätten inkluderad i arvodet, ibland debiteras den separat. Det sistnämnda är vanligt vid omfattande användningsområde/-tid.

VILL BILDKÖPAREN SENARE ÅTERANVÄNDA BILDEN ELLER UTÖKA användningsområdet krävs fotografens tillstånd. Ersättningen brukar relateras till adekvat arkivbildspris, reducerat med ca 50%, eller till fotograferingsarvodet.

VID KOMBINATIONSANVÄNDNING i tryckta och elektroniska media utgår fullt pris för den analoga och mellan 30-50% prisavdrag för den digitala publiceringen.

VID KÖP AV ARKIVBILDER

MÅNGA FOTOGRAFER har bilder som framställts under lång tid och som upplåts för användning, antingen i egen regi eller via en bildbyrå. Kunden förvärvan en rätt att använda bilden i ett bestämt sammanhang.

Priserna varierar både mellan fotografer och byråer. Prisguiden visar genomsnittliga priser på den svenska bildbyråmarknaden.

FÖR ALLA FOTOGRAFIER

FOTOGRAFIER ÄR SKYDDADE AV UPPHOVSRÄTTSLAGEN.

Det innebär bland annat att de inte får användas eller ändras utan fotografens tillstånd. Den användningsrätt som fotografen medgett får inte heller överlåtas eller upplåtas till någon annan.

Om bild används utan lov har fotografen rätt till dels skälig ersättning, dels skadestånd. Skälig ersättning motsvarar det belopp fotografen skulle ha begärt om han/hon blivit tillfrågad i förväg. Skadeståndspraxis är minst 100% påslag på ersättningen.

BILDER SOM ÅTERGER PERSONER ska användas med försiktighet. En person som medverkar vid en uppdragsfotografering gör det ofta på villkor att få veta hur bilden ska användas. Fotografen kan bara vidareförmedla bildköparens uppgifter. Om bilden används på annat sätt är det ett avtalsbrott som kan beivras.

ÅTERGIVNA PERSONER måste enligt lag ge sitt uttryckliga samtycke till tre typer av användningar. Lag (1978:800) om namn och bild i reklam kräver samtycke för användning i kommersiell reklam. Personuppgiftslag (1998:204) kräver samtycke för spridning på t ex internet. Upphovsrättslagen §27 (1996:729). Vid av fysisk person beställd porträttbild krävs alltid samtycke från såväl beställaren som den avbildade för alla publiceringssammanhang.

OM ETT KONSTVERK ELLER VARUMÄRKE återges kan det innebära att tillstånd även måste inhämtas från konstnären eller varumärkesinnehavaren. Konstverk på allmän plats utomhus får dock fritt avbildas. Detsamma gäller byggnader.

FOTOGRAFENS NAMN SKA ALLTID ANGES då det är sedvänja för den aktuella användningen. Vid utebliven namngivelse har fotografen rätt till skadestånd. Praxis är 100% påslag på publiceringsersättningen.

EFTER AVTALAD ANVÄNDNING ska bilden alltid returneras till fotografen/bildbyrån. Elektroniskt levererade bilder ska avlägsnas efter avtalad användning, om inte annat överenskommits.

OM BILD SKADAS ELLER FÖRKOMMES debiteras lägst 10% av gällande prisbasbelopp för unik bild (3 940 kr för 2005). För påsikt bild lägst 300 kr eller det belopp motsvarande framställning av likvärdig kopia kostar.

ATT TÄNKA PÅ FÖR FOTOGRAFEN

VID UPPDRAG

VAR NOGA MED ATT I FÖRVÄG komma överens om villkoren för uppdraget, vad bilden ska förmedla, praktiska förutsättningar för fotograferingen, sammanhang för och omfattningen av bildens användning, arvode med mera. Tydliggör att bilderna inte får användas till annat utan fotografens tillstånd och klargör eventuell egen användning.

ANGE ALLTID att användningsersättningen är inkluderat i arvodet eller att den debiteras separat. Vid omfattande bildanvändning är det sistnämnda vanligt.

OTILLÅTEN ANVÄNDNING. Om bild används utan lov har du rätt till dels skäligen ersättning, dels skadestånd. Skäligen ersättning motsvarar det belopp du skulle ha begärt om du blivit tillfrågad i förväg. Praxis för skadestånd är minst 100% påslag på publiceringsersättningen.

BEGÄR UTTRYCKLIGEN ATT FOTOGRAFENS NAMN SKA ANGES. Ange också dina villkor i händelse av att namngivelse uteblir. Praxis då är 100% påslag på publiceringsersättningen.

BEGÄR ATT FYSISKA EXEMPLAR av bilden returneras efter avtalad användning. Levereras bilden i digital form, ange tydligt hur den ska hanteras efter användningen.

BEKRÄFTA UPPDRAGETS alla villkor i en orderbekräftelse och spara en kopia.

VILL KUNDEN HA EN OFFERT ska samtliga villkor för uppdraget finnas med.

UPPREPA ANVÄNDNINGENS OMFATTNING i fakturan.

OM SFFS VILLKOR för uppdragsfotograferingen ska gälla måste det anges tydligt. Kunden måste också få veta deras innehåll. De kan tryckas på baksidan av offert och orderbekräftelse.

Glöm inte att hänvisa till vad som avtalats och att de därför alltid måste kompletteras med individuella överenskommelser.

FÖR UPPLÅTELSE AV ARKIVBILDER

NÄR FOTOGRAFEN UPPLÅTER EN ARKIVBILD måste det framgå hur länge bilden får lånas, att den ska returneras, hur bilden får användas, att fotografens namn ska anges, pris och betalningsvillkor samt ersättnings storlek om bilden skadas eller förkommer.

FÖR ALLA LEVERERADE BILDER

FÖRSE ALLA LEVERERADE BILDER med ©-märke, namn och adress och med upplysning om att bilderna skyddas av upphovsrättslagen.

Vid leverans på CD-skiva, lägg alltid med en namnfil med bildfilerna.

VID ÅTER/VIDAREANVÄNDNING

VILL KUNDEN ÅTERANVÄNDA bilden eller utöka användningsområdet måste fotografen lämna sitt tillstånd. Ersättningen relateras till adekvat arkivbildspris, reducerat med ca 50%, eller till fotograferingsarvodet.

VID OBEGRÄNSAD ANVÄNDNINGSRÄTT

IBLAND VILL KUNDEN HA EN OBEGRÄNSAD användningsrätt (som felaktigt kallas för "friköp"). Om kunden begär en obegränsad användningsrätt utan tidsbegränsning där fotografen inte ens får använda bilderna i egen marknadsföring, blir ersättningen hög, ibland mycket hög.

Ofta menar kunden istället en obegränsad användning av bilderna i sin egen normala verksamhet under en viss tid. Varje sådan användning måste därför preciseras. Dvs att bilderna endast får användas i köparens normala verksamhet, att de inte får ändras eller upplåtas/överlåtas till någon annan och att användningsrätten är begränsad i tiden som kan utökas efter nytt tillstånd från fotografen. Ett rimligt påslag är mellan 100-300% på arvodet beroende på användningstidens längd och omfattning.

ATT TÄNKA PÅ FÖR FOTOGRAF OCH BILDKÖPARE

TÄNK PÅ ATT ALLTID komma överens i förväg om vad bilden ska kommunicera, till vem, till vilket pris, leveranssätt, leveranstid, användningens omfattning och tid, namngivelse och returdatum.

OM DET RÖR SIG OM PERSONBILDER, kom ihåg kravet på godkännande för kommersiell reklam och för internet-publicering.

BEKRÄFTA ÖVERENSKOMMELSEN SKRIFTLIGT.

ANVÄND NEDANSTÅENDE AVTALSMALL. Om SFFs villkor ska gälla måste de biläggas.

AVTAL OM UPPDRAGSFOTOGRAFERING

FOTOGRAF

Namn _____

Organisationsnr/personnr _____

VAT nr _____

Adress _____

UPPDRAGSGIVARE

Namn _____

Organisationsnr _____

VAT nr _____

Adress _____

F-skatt [ ] ja [ ] nej

Projektbeteckning _____

Slutkund om beställaren är mellanhand _____

Namn och adress _____

Uppdragets art och omfattning _____

Användningsrätt och tid _____

Tidpunkt för fotografering _____

Leveranstid och -sätt: Format, antal, tidpunkt, returdatum _____

Pris exkl. moms _____

Betalningsvillkor: ___ dagar från fakturadatum. Dröjsmålsränta utgår med ___% från förfallodagen.

Reklamation: Anmärkning om fel ska göras inom 8 arbetsdagar från mottagandet, därefter anses materialet godkänt.

Allmänna villkor: Såvida annat inte framgår av detta avtal gäller Svenska Fotografers Förbunds rekommenderade villkor för uppdrag (se omstående sida/bilaga).

Särskilda villkor:

(t ex namngivelse, tillstånd från avbildad person och annat som är särskilt anpassat för det enskilda uppdraget)

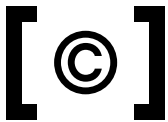
Detta avtal har upprättats i 2 exemplar, som utväxlats mellan parterna.

Ort, datum _____

Ort, datum _____

_____
Fotograf, namnunderskrift

_____
Uppdragsgivare, namnunderskrift

NIO PUNKTER OM UPPHOVSRÄTTSLAGENS REGLER FÖR BILDER

Upphovsrättslagen är enkel: Fråga först!

Upphovsrättslagen (URL 1960:729) ger upphovsmannen rättsligt skydd till sitt verk. Precis som exempelvis patenträtten skyddar uppfinnarens konstruktion skyddar upphovsrättslagen bildens återgivning av ett motiv.

Att visa respekt för upphovsmannens verk är en självklarhet för alla seriösa bildköpare. Att alltid fråga först är en bra tumregel.

Upphovsrättslagens regler gäller för såväl analog som digital användning. Att alltid fråga först gäller därför också när en bild ska användas till exempel på internet/intranät eller på en CD-skiva.

De här punkterna ger endast en kort vägledning om upphovsrättslagen. Den gör inga anspråk på att svara exakt på alla frågor in i minsta detalj. Har du funderingar, kontakta SFF: tel 08 702 03 45, e-post sff@sfoto.se. Eller läs mer på vår hemsida www.sfoto.se

FÖR FOTOGRAFEN

[1] VAD SÄLJER JAG?

När du får en beställning på en bild säljer du bara rätten att använda den i ett bestämt sammanhang. All övrig användningsrätt – upphovsrätt – är alltid din.

[2] VEM ÄGER BILDEN?

Äganderätten till den levererade bilden är alltid din. För att köparen ska få behålla bilden krävs en särskild överenskommelse med dig.

[3] HUR FÅR BILDEN ANVÄNDAS?

En bild får bara användas i det sammanhang som har överenskommit med dig. Det gäller till exempel en viss typ av trycksak med an-given upplagestorlek och spridning eller publicering av en hemsida på internet under en viss tid. Skulle något ändras efter överens-kommelsen måste du först kontaktas.

[4] VAD GÄLLER NÄR BILDEN SKA ÅTERANVÄNDAS?

Så snart en bild ska återanvändas måste köparen först kontakta dig. Tänk på att du har rätt till ny ersättning vid återanvändning.

[5] FÅR BILDEN ÄNDRAS?

Inga ändringar får göras i bilden utan ditt tillstånd. Det gäller beskärningar, retuscher, dig-ital manipulering eller andra metoder.

Ibland finns dock en praxis där beskärning kan tillåtas, förutsatt att dess innehåll inte för-vanskas. Men du ska då känna till beskärning-en i förväg.

I redaktionella- och informationssamman-hang *ska* namnet sättas ut. I reklamsamman-hang *bör* namnet sättas ut.

[6] HUR LÄNGE ÄR BILDEN SKYDDAD?

Ensamrätten att bestämma över bilden gäller i 70 år efter upphovsmannens dödsår. En fotografisk bild som inte betraktas som verk är istället skyddad i 50 år efter framställnings-året.

För att betraktas som ett fotografiskt verk måste bilden ha en viss individualitet, origi-nalitet och särprägel. Med det menas att två personer, oberoende av varandra, inte ska kunna framställa samma bild. I stort sett samt-liga bilder som har tagits av en professionell fotograf ska betraktas som fotografiska verk.

[7] FÅR KÖPAREN GÖRA NYA EXEMPLAR?

Nya exemplar av bilden får inte framställas utan ditt tillstånd, oavsett om det sker i tid-ningar, trycksaker, som fotostatkopior eller på internet/intranät etc.

[8] FÅR BILDEN ÖVERFÖRAS TILL DATA?

Du har ensamrätt att framställa nya exemplar av bilden. Att överföra en bild till ett digitalt system är detsamma som att framställa ett nytt exemplar. Det gäller även vid överföring av en bild från ett digitalt system till ett annat eller vid utskrift av bilden. Du ska därför alltid först ge ditt tillstånd.

Numera är digital lagring av bilder ett moment i tryckprocessen. Ditt medgivande till att en bild får tryckas anses också gälla nöd-vändig tryckteknisk lagring. Men den lagrade bilden får inte användas i något sammanhang utan måste avlägsnas efter produktionen.

[9] VAD GÄLLER VID FÖRSÄLJNING AV ARKIVBILD?

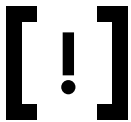
I köpet ingår endast rätten att använda bilden i ett bestämt sammanhang. Den levererade bilden ska alltid returneras i oskadat skick efter användandet.

Återanvänds bilden måste du alltid ha fått lämna ditt godkännande i förväg.

FÖR BILDKÖPAREN

- [1] VAD KÖPER JAG?**
När du beställer en bild köper du bara rätten att använda den i ett bestämt sammanhang. All övrig användningsrätt – upphovsrätt – är alltid fotografens.
- [2] VEM ÄGER BILDEN?**
Äganderätten till den levererade bilden är alltid upphovsmannens. För att få behålla bilden krävs en särskild överenskommelse med fotografen.
- [3] HUR FÅR BILDEN ANVÄNDAS?**
En bild får bara användas i det sammanhang som har överenskommit med fotografen. Det gäller till exempel en viss typ av trycksak med angiven upplagestorlek och spridning eller publicering av en hemsida på internet under en viss tid. Skulle något ändras efter överenskommelsen måste fotografen först kontaktas.
- [4] VAD GÄLLER NÄR BILDEN SKA ÅTERANVÄNDAS?**
Så snart en bild ska återanvändas måste fotografen kontaktas. Tänk på att återanvändning kan innebära ny ersättning.
- [5] FÅR BILDEN ÄNDRAS?**
Inga ändringar får göras i bilden utan upphovsmannens tillstånd. Det gäller beskärningar, retuscher, digital manipulering eller andra metoder.
Ibland finns dock en praxis där beskärning av bilden kan tillåtas, förutsatt att dess innehåll inte förvanskas. Men upphovsmannen ska då känna till beskärningen i förväg.
I redaktionella- och informationssammanhang ska namnet sättas ut. I reklamsammanhang bör det sättas ut.

- [6] HUR LÄNGE ÄR BILDEN SKYDDAD?**
Ensamrätten att bestämma över bilden gäller i 70 år efter upphovsmannens dödsår. En fotografisk bild som inte betraktas som verk är istället skyddad i 50 år efter framställningsåret.
För att betraktas som fotografiskt verk måste bilden ha en viss individualitet, originalitet och särprägel. Med det menas att två personer, oberoende av varandra, inte ska kunna framställa samma bild. I stort sett samtliga bilder som har tagits av en professionell fotograf ska betraktas som fotografiska verk.
- [7] FÅR JAG GÖRA NYA EXEMPLAR?**
Nya exemplar av bilden får inte framställas utan fotografens tillstånd, oavsett om det sker i tidningar, trycksaker, som fotostatkopior eller på internet/intranät etc.
- [8] FÅR BILDEN ÖVERFÖRAS TILL DATA?**
Att överföra en bild till ett digitalt system är detsamma som att framställa ett nytt exemplar. Det gäller även vid överföring av en bild från ett digitalt system till ett annat eller vid utskrift av bilden. Fotografen måste därför alltid först ge sitt tillstånd.
Numera är digital lagring av bilder ett moment i tryckprocessen. Fotografens medgivande till att en bild får tryckas anses också gälla nödvändig tryckteknisk lagring. Men den lagrade bilden får inte användas i något annat sammanhang utan måste avlägsnas efter produktionen.
- [9] VAD GÄLLER VID KÖP AV ARKIVBILD?**
Vid köp av arkivbild köper du endast rätten att använda bilden i ett bestämt sammanhang. Den levererade bilden ska alltid returneras i oskadat skick efter användandet.
Återanvänds bilden måste fotografen alltid ha fått lämna sitt godkännande i förväg.

SVENSKA FOTOGRAFERS FÖRBUNDS REKOMMENDERADE VILLKOR FÖR UPPDRAG

Nedanstående villkor gäller som tillägg till enskilda uppdragsavtal mellan fotograf och uppdragsgivare.

BOKNING

Vid bokningen ska uppdragsgivaren ange uppdragets omfattning, ändamålet med fotograferingen, sättet för och omfattningen av bildernas användning, tekniska krav för reproduktion och övriga anvisningar av vikt för uppdraget.

AVBOKNING

Om ett uppdrag avbokas ska uppdragsgivaren alltid ersätta fotografens kostnader för avbeställningar som har samband med den inställda fotograferingen. Uppdragsgivaren ska även ersätta fotografen för förberedelse och för avbokad tid som inte kan utnyttjas för annat uppdrag.

BILDURVAL

Fotografen gör urvalet av de bilder som kan godkännas och därmed levereras.

REKLAMATION

Uppdragsgivaren ska snarast granska levererade bilder. Önskas omfotografering ska detta meddelas omedelbart. Bilderna anses alltid godkända när produktionsprocessen för deras användning igångsatts.

ANVÄNDNINGSRÄTT

Bilderna får användas på det sätt och i den omfattning som avtalats vid bokningen. Annan användning kräver tillstånd av fotografen. Bilderna får endast användas av uppdragsgivaren eller den som vid bokningen uppgetts som slutanvändare. Användningsrätten får inte upplåtas eller överlåtas till annan utan fotografens medgivande. Användningsrätten övergår till uppdragsgivaren/ slutanvändaren när full betalning kommit fotografen tillhanda. Om uppdragsgivaren nedlägger sin verksamhet, inställer sina betalningar, blir föremål för offentligt ackord eller försätts i konkurs, återgår upplåtna rättigheter till fotografen utan ersättning.

UTÖKAD ANVÄNDNING

För användning utöver den som angetts vid bokningen krävs fotografens tillstånd.

BILDÅTERGIVNING

Bild ska återges med största möjliga hänsyn till originalens utförande. Ändring, bearbetning eller överföring till annan teknik eller konststart får inte göras utan fotografens medgivande.

NAMNANGIVELSE

Vid användning av bild ska fotografens namn anges.

ÄGANDERÄTT TILL BILDER, RETURNERING

Levererade bilder, liksom idé- och skissbilder, är fotografens egendom som efter avtalad användning ska returneras i oskadat skick.

ANSVAR FÖR TILLHANDAHÅLLET FÖREMÅL

Uppdragsgivaren ansvarar för att föremål som lämnas för fotografering är tillfredsställande försäkrat. Fotografen ansvarar inte för skador på eller förlust av sådant föremål.

PERSONBILD

Person som fotograferas är införstådd med det ändamål för bildens användning som angetts vid bokningen. Uppdragsgivaren ansvarar för att tillstånd finns från återgiven person om bild används för annat ändamål.

Uppdragsgivaren ansvarar för att sådant tillstånd finns som enligt landets lagstiftning kan krävas när personbild används i kommersiell reklam respektive på Internet.

PRIS OCH BETALNINGSVILLKOR

På angivna priser tillkommer moms med 25%.

När inget annat överenskommit gäller betalningstid och dröjsmålsränta enligt Rättelag (1975:635).

Uppdragsgivaren är alltid betalningsansvarig oavsett om bild använts eller ej liksom när fotograferingen bokas för annan slutkund.

OTILLÅTEN ANVÄNDNING MM

Vid otillåten användning, ändring eller bearbetning av bild utgår ersättning motsvarande fotograferingsarvodet eller aktuellt arkivbildspris. Till detta kommer ett skadestånd motsvarande minst samma belopp, dvs 100% påslag.

ARKIV

Fotografen förbinder sig att bevara returnerade originalbilder under en tid av fem år från leveranstiden.

UPPLÅTELSE AV ARKIVBILD

Vid upplåtelse av rätt att använda arkivbild måste fotografen upplysa bildanvändaren

- om lånetidens längd,
- om vilken användning som tillåts,
- om hur bildrapportering ska ske,
- om fotografens namn ska anges,
- om pris och betalningsvillkor och
- om ersättningens storlek när bild skadas eller förkommer.

SKADAD ELLER FÖRKOMMEN BILD

Om inget pris angetts debiteras skadad eller förkommen påsiktsbild med lägst 300 kr eller det högre belopp som framställning av likvärdig kopia kostar.

Skadad eller förkommen unik bild debiteras med lägst 10% av gällande prisbasbelopp eller det pris fotografen angett. Prisbasbeloppet 2005 är 39 400 kr.

Återfinns och returneras förkommen bild inom sex månader från leverans återbetalas ersättningen efter 20% avdrag för hanteringskostnader.

[U] UPPDRAG

Varje fotograf tar sitt pris. Variationerna i prisnivå är stora beroende på olika förutsättningar i fråga om kompetens, utrustning samt typ av uppdrag. Nedanstående priser bygger på de faktiska kostnader flertalet självständigt arbetande yrkesfotografer har. Priserna avser ersättning för fotografering samt leverans av färdigställda RGB-bilder.

Avtalad användningsrätt debiteras antingen separat eller inkluderas i fotograferingsarvodet.

Reproduktion, ändring/bearbetning/förvanskning eller digital lagring får inte utföras utan fotografens tillstånd.

TIMPRIS FÖR REDAKTIONELL FOTOGRAFERING OCH FÄRDIGSTÄLLANDE AV RGB-BILDER från 920 kr

TIMPRIS FÖR KOMMERSIELL FOTOGRAFERING OCH FÄRDIGSTÄLLANDE AV RGB-BILDER från 1 400 kr

TIMPRIS FÖR ASSISTENTMEDVERKAN från 430 kr

KVÄLLS- OCH HELGTILLÄGG från 25% på timpriset

Minsta debitering är två timmar. I priset ingår sociala avgifter. 25% moms tillkommer.

ANVÄNDNINGERSÄTTNING

Avtalad användningsrätt debiteras antingen separat eller inkluderas i fotograferingsarvodet.

VID DIGITAL LEVERANS omfattar priset all den tid uppdraget kräver, dvs förberedelser, fotografering samt leverans av färdigställda bilder i RGB på CD eller via FTP samt vid behov referensutskrift.

Färdigställda bilder i RGB innefattar skanningar/råkonvertering, att ställa färgbalans, vit- och svartpunkt, kurvor, eliminering av damm, repor, moaré, kontrast, ev. skärpa.

VID ANALOG LEVERANS tillkommer kostnader för film och kopior.

VID BEGÄRD/AVANCERAD RETUSCH utgår timpris. (Avancerad retusch = förändring av bildens innehåll)

EFTERBESTÄLLD SKANNING debiteras antingen som timpris eller från 300-700 kr per bild beroende på upplösning.

EFTERBESTÄLLD CD-BRÄNNING debiteras från 100 kr beroende på mängden Mb på skivan.

MATERIALKOSTNADER

FILM inkl. framkallning

135/120 9x12
250 kr 160 kr

POLAROIDER

6x6 9x12
65 kr 90 kr

ANALOG

KONTAKTKARTA

210 kr

DIGITAL

KONTAKTKARTA/WEBBGALLERI

< 20 bilder 200 kr

I filmpriset ingår inköp, lagerhållning, test av emulsion, framkallning och plastfickor.

KOPIOR första kopian *följande* *flera kopior av samma original, begär offert*

24x30 cm 300 kr 150 kr

30x40 cm 360 kr 180 kr

DIGITALA UTSKRIFTER

A4 150 kr 50 kr

A3 300 kr 100 kr

flera utskrifter av samma original, begär offert

UTLÄGG

För köpta laboratorie- och eller digitala tjänster, inspicient, rekvisitör, hyra/inköp av rekvisita, specialutrustning, specialstudio, transporter, bud, hantverkare, virke, färg, bakgrunder med mera debiteras kunden med sedvanligt handelspåslag.

MOMS

På samtliga priser tillkommer mervärdesskatt, 25%. För uppdrag till kund i annat EU-land utgår ingen moms förutsatt att köparens VAT-nr anges på fakturan. Försäljning till land utanför EU är momsbefriad.

[A] ARKIVBILDER

Priserna varierar mellan fotografier och mellan bildbyråer. Nedanstående ersättningar är ett genomsnitt av bildbyråernas nivåer. De avser engångspublicering enligt avtalat ändamål och omfattning.

Vid elektronisk publicering utgår särskild form av ersättning, se under **INTERNET**.

Vid kombinationsanvändning i tryckt och elektroniskt media är det vanligt med 30-50% prisavdrag på den elektroniska publiceringsersättningen.

TIDNINGAR/TIDSKRIFTER, FÖRENINGSBLAD

upplaga	mindre bild	halvsida	helsida	uppslag	omslag
5 000	920	1 070	1 330	2 000	2 340
10 000	1 000	1 200	1 460	2 200	2 560
50 000	1 190	1 400	1 810	2 610	3 030
100 000	1 240	1 500	1 980	2 770	3 390
250 000	1 380	1 640	2 290	3 130	3 840
500 000	1 550	1 900	2 530	3 610	4 400

PRESSRELEASE

Grundpris för publiceringsrätten från 4 000 kr. Kopiekostnad tillkommer.

Obs! Märk bilden »pressrelease för [avsett ändamål]. Bilden får endast användas för avsett sammanhang och ska därefter returneras.« Märk bilden med ©-märke, namn och adress.

INFORMATIONSBROSCHYRER, KUNDTIDNINGAR

upplaga	mindre bild	halvsida	helsida	uppslag	omslag
5 000	1 150	1 370	1 650	2 170	2 350
10 000	1 350	1 700	2 150	2 700	2 960
50 000	1 620	1 950	2 430	3 050	3 340
100 000	1 880	2 120	2 820	3 200	3 790
250 000	2 120	2 550	3 180	3 460	4 340
500 000	2 350	2 780	3 460	3 850	4 890
1 MILJON	2 830	3 370	3 900	4 800	5 400

BÖCKER OCH LÄROMEDEL

upplaga	mindre bild	halvsida	helsida	uppslag	omslag
5 000	970	1 080	1 260	2 030	2 290
10 000	1 090	1 260	1 470	2 300	2 650
25 000	1 280	1 430	1 620	2 450	2 890
50 000	1 260	1 540	1 880	2 840	3 270
100 000	1 540	1 740	2 140	3 200	3 740

Vid utgivning av ny upplaga utgår ny publiceringsersättning relaterad till den nya upplagens storlek med 50% prisavdrag på grundarvodet. Om fotografen svarar för samtliga eller merparten av bilder i en bok träffas i regel förlagsavtal med royaltiersättning baserad på en viss procentsats av bokens F-pris och försålda exemplar.

TV (ej reklam) - enligt avtal med SVT och UR

Sändningshonorar per bild:	1-3	4-12	13-24	>25
	958	617	419	306

För enskild bild som visas mer än 1 minut men högst 2 minuter utgår tillägg med 958 kr/bild. Visas flera bilder samtidigt utgår ersättning som för en bild. Vid sändning från en utställning eller gestaltande sammanhängande programinslag utgår ersättning med 70% av tariffen.

Vid regional sändning inom en region utgår 90% av ersättningen. Vid samtidig sändning i två eller flera regioner utgår full ersättning.

Repriser inom 8 dagar ersätts med 20% av ursprungshonoraret, inom 9-30 dagar med 50% av honoraret.

Övriga repriser ersätts med 100%. Reprissändning i UR: Program som sänds sammanlagt högst tre gånger under en sexmånadersperiod ersätts som en sändning.

Vid sändning av ett sammanhängande programinslag om högst 30 minuter utgår särskild ersättning relaterad till sändningstiden: Från 3 152 kr för 1 minut till 8 615 kr för 15 minuter. Därutöver 2 101 kr per 5:e minut.

UTSTÄLLNINGAR – enligt avtal med staten

För fotografier använda av statliga utställningsarrangörer rekommenderas ersättning enligt avtal med staten. Utställningsersättning utgår med ett grundbelopp om 7 500 kr för stor utställning (50–300 kvm), 5 200 kr för liten utställning (mindre än 50 kvm golvyta).

Grundbeloppen avser en utställare. Vid samlingsutställning med 2–10 utställare ska det tillämpliga beloppet fördubblas. Vid fler än 10 utställare ska beloppet tredubblas. Vid en samlingsutställning delas grundbeloppet lika om inte annat överenskommit. Dock ska alltid grundbelopp utgå med minst 1 200 kr per utställare.

Utöver grundbeloppet tillkommer ersättning per verk och period: 115 kr för verk alt. 60 kr för fotografiska bilder. Vid fasta utställningar är en period 4 veckor, vid vandringsutställningar 10 veckor.

REKLAMBROSCHYRER, KATALOGER, ÅRSREDOVISNINGAR

<i>upplaga</i>	<i>mindre bild</i>	<i>halvsida</i>	<i>helsida</i>	<i>uppslag</i>	<i>omslag</i>	<i>runtomgående</i>
5 000	1 900	2 150	2 670	3 270	3 870	4 660
10 000	2 160	2 450	2 950	3 800	4 220	5 070
50 000	2 600	2 910	3 550	4 490	4 820	5 740
100 000	2 890	3 310	3 940	4 980	5 460	6 420
250 000	3 260	3 710	4 440	5 490	6 000	7 200
500 000	3 650	4 160	5 020	6 240	6 820	8 020
1 MILJON	4 300	4 900	5 740	7 240	7 930	9 560
2 MILJONER	5 000	5 660	6 520	7 910	8 940	11 260

ANNONSER

<i>upplaga</i>	<i>1/8-sida</i>	<i>1/4-sida</i>	<i>halvsida</i>	<i>helsida</i>	<i>uppslag</i>
5 000	2 510	3 130	3 530	4 640	5 600
10 000	3 070	3 460	3 910	5 150	6 220
50 000	3 820	4 300	5 010	6 870	8 360
100 000	4 390	4 930	5 930	8 150	10 250
250 000	5 020	5 490	6 990	9 880	12 680
500 000	6 000	6 920	8 760	13 190	16 630
1 MILJON	7 240	8 120	10 640	16 640	20 630
2 MILJONER	8 090	9 680	13 010	19 610	25 500

Annonsmärkta tidningsbilagor betraktas som annonser. Om en annons införs i flera tidningar beräknas priset efter tidningarnas sammanlagda upplaga.

AFFISCHER, SKYLTAR

<i>upplaga</i>	<i>A4</i>	<i>A3</i>	<i>50/70</i>	<i>70/100</i>	<i><2 kvm</i>	<i><5 kvm</i>	<i>stortavla</i>
1	1 880	2 090	2 320	2 730	3 350	4 510	7 350
10	2 540	2 960	3 330	3 800	4 750	5 820	9 090
100	4 290	4 440	4 800	6 260	7 390	9 200	14 010
500	4 800	5 320	5 860	7 510	8 880	10 040	16 480
1 000	5 330	5 900	6 600	8 010	9 280	11 850	18 130
5 000	6 790	7 500	8 040	9 780	11 390	14 780	22 980

Vid icke kommersiell avsändare är det vanligt med mellan 20–30% i prisavdrag.

PROJEKTION – bildspel, OH, Power Point

<i>upplaga</i>	
1	1 100
10	1 200
50	1 700

Vid icke kommersiell avsändare är det vanligt med mellan 20–30% i prisavdrag.

TV-REKLAM/REKLAMFILM

Från 3 000 kr per bild.

ARKIVBILDER

FÖRPACKNINGAR

<i>upplaga</i>	<i>mindre bild</i>	<i>dominerande bild</i>
2 000	3 700	5 500
10 000	5 300	7 650
50 000	7 300	10 500
100 000	8 900	12 050

KALENDER

<i>upplaga</i>	<i>en bild</i>	<i>flera bilder, per bild</i>
2 000	3 500	2 800
10 000	4 120	3 300
50 000	4 950	4 120
100 000	5 460	4 330

VIDEO/CD/DVD

<i>upplaga</i>	<i>omslag</i>	<i>inlaga</i>
1 000	3 090	1 140
5 000	4 120	1 340
10 000	5 150	1 650
50 000	7 210	1 960

VYKORT/INBJUDNINGAR

<i>upplaga</i>	
1 000	2 500
5 000	3 500
10 000	5 100
50 000	6 000

DATABAS

Lagring i databas är en särskild användning som kräver fotografens tillstånd. För skärmvisning eller utskrift från databasen ersätts användningen beroende på avtalat ändamål och omfattning.

INTERNET

<i>redaktionellt</i>	<i>1 månad</i>	<i>6 månader</i>	<i>1 år</i>
startside från	1 100	1 300	1 500
följande från	900	1 100	1 300
<i>information</i>	<i>1 månad</i>	<i>6 månader</i>	<i>1 år</i>
startside från	1 500	2 000	2 500
följande från	1 100	1 600	2 100
<i>kommersiellt</i>	<i>1 månad</i>	<i>6 månader</i>	<i>1 år</i>
startside från	2 600	4 100	6 100
följande från	1 900	3 100	4 100

All elektronisk utgivning/publicering är en egen form av användning som kräver särskilt tillstånd och ersättning. Ersättningen står i relation till bildernas placering, användningsområde och tidsaspekt.

Om bild samtidigt publiceras i motsvarande tryckt media utgår full ersättning för den analoga publiceringen med mellan 30–50% prisavdrag för den elektroniska publiceringen.

INTRANÄT

För publicering på intranät är det vanligt med 20% prisavdrag på ovanstående priser.

MINIMIREKOMMENDATION FÖR FRAMTRÄDANDEN

vid möten, konferenser och dylikt

Lägst 5 000 kr för framträdande upp till 2 timmar. Följande timmar med lägst 700 kr per påbörjad timme.

Rekommendationen är antagen av KLYS, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd, en paraplyorganisation för upphovsmän där SFF är en av 18 medlemmar.

MODELLRELEASE OCH SAMTYCKE FRÅN AVBILDAD PERSON

För bilder som återger identifierbara personer, eller är fokuserade i någon mån, måste tillstånd finnas när det gäller reklam (Lag om namn och bild i reklam 1978:800) och publicering på Internet (PUL 1998:204). Muntliga samtycken är i princip lika giltiga som skriftliga, men för att slippa diskussioner i efterhand, se till att förmedla tillstånd från den avbildade. Samtycke kan bara lämnas av den som är myndig. Under 18 år ska föräldrar/vårdnadshavare tillfrågas. Ansvarig för att tillstånd finns är avsändaren till reklambudskapet/näringsidkaren eller den som på uppdrag av näringsidkaren hanterar marknadsföringen, vanligtvis en reklambyrå.

MODELLRELEASE vid uppdragsfotografering

Medgivande att bilder tagna av nedanstående fotograf får användas i reklamsammanhang, dvs vid marknadsföring av vara, tjänst eller annan nytthet.

Fotografens namn _____

Adress _____

Postnr och -ort _____

Tel, fax, e-post _____

Tid och plats för fotograferingen _____

Undertecknad, som medverkat vid ovannämnda fotografering, samtycker härmed till att bilderna används i följande sammanhang:

I övrigt gäller följande villkor:

- Mitt namn får användas i anslutning till bilderna
- Arvode för min medverkan ska ej utgå
- Arvode för min medverkan ska utgå med ____ kr
- Arvode för bildanvändning i reklamsammanhang ska ej utgå
- Arvode för bildanvändning i reklamsammanhang ska avtalas särskilt före användningen
- Bilderna får publiceras på Internet

Modellens namn _____

Adress _____

Postnr och -ort _____

Tel, fax, e-post _____

Ort och datum _____

Namnteckning _____

Enligt personuppgiftslagen (PUL 1998:204) får personuppgift inte spridas via internet utan berörd persons samtycke. Som personuppgift räknas även bild av en person. För publicering på webben finns inga formkrav på samtycke, men vi rekommenderar skriftligt godkännande. Ansvarig för publiceringen är innehavaren av en hemsida. Undantag från PUL gäller för journalistiska ändamål, för konstnärligt eller litterärt skapande och för den som har en grundlagsskyddad webbsida, dvs en ansvarig utgivare.

[S]

SAMTYCKE FRÅN AVBILDAD PERSON vid ej uppdragsrelaterade projekt

Fotografens namn _____

Adress _____

Postnr och -ort _____

Tel, fax, e-post _____

Namn på avbildad person _____

Adress _____

Postnr och -ort _____

Tel, fax, e-post _____

Tid och plats för fotograferingen _____

_____

_____

Bildbeskrivning _____

_____

_____

Fotografen får använda/upplåta bilderna (Kryssa för rutorna med ja eller nej):

Ja   Nej

för redaktionellt ändamål

för kommersiellt ändamål

för egen marknadsföring

på Internet

mitt namn får nämnas i anslutning till bilderna

fotografen får upplåta bilderna för medgivna ändamål via bildbyrå

Jag intygar att jag är över 18 år och myndig.

Ort och datum _____ Namnunderskrift _____

Namnförtydligande _____

Förälders/vårdnadshavares underskrift för person under 18 år:

Namnunderskrift _____

Namnförtydligande _____

Ge alltid en kopia av blanketten till den person som lämnar samtycket.

LETAR DU EFTER FOTOGRAFER? GÅ IN PÅ WWW.SFOTO.SE

I **FOTOGRAFGUIDEN** finns nästan tusen fotografer presenterade med bilder och faktauppgifter, sökbara på namn, ort, specialitet. Ett supersnabbt och enkelt sätt att få kontakt med rätt fotograf till rätt jobb!

VILL DU VETA VAD SOM HÄNDER INOM BILDOMRÅDET?

PRENUMERERA PÅ *Fotografisk tidskrift*, yrkesfotografernas tidning. Där kan du följa den tekniska utvecklingen, få senaste nytt från branschen och sist men inte minst, inspireras av bilder från hela det fotografiska spekrat.

En helårsprenumeration, 6 nr, kostar 400 kr. (SFF-medlemmar får tidningen gratis).

Ring 08-702 03 45, eller e-posta till prenumeration@sfoto.se.

ÄR DU FOTOGRAF MEN INTE MEDLEM?

Se till att bli det! SFF är yrkesfotografernas intresseorganisation. Vi arbetar med frågor som rör vårt yrke, vår stolthet och vår försörjning.

Tillsammans kan vi stärka vår viktiga roll i samhället och visa att riktiga fotografer behövs mer än någonsin.

Att vara fotograf är ofta ett ensamt yrke och ensam är inte alltid stark. Men tillsammans kan vi förbättra våra villkor. I dag är vi över 2 000 medlemmar. Blir vi fler, blir vi starkare.

För mer information och ansökningshandlingar, se www.sfoto.se, eller beställ från SFFs kansli.

SVENSKA FOTOGRAFERS FÖRBUND

UPPLANDSGATAN 4, 111 23 STOCKHOLM TEL 08-702 03 45, FAX 08-641 22 10 WWW.SFOTO.SE E-POST: SFF@SFOTO.SE